

ऋणनिर्देश

प्रस्तुत लघु प्रबंध पूर्ण होताना कर्तव्यपूर्वीच्या भावनेने मनाला समाधान वाटत असून या प्रसंगी अनेकांचे माझ्यावरील उपकारांचे, सहकार्यांचे कृतज्ञतेने स्मरण होते.

प्रस्तुत लघु प्रबंधासाठी मागदर्शक म्हणून मला शिवाजी विद्यापीठातील मराठी विभागाचे प्राध्यापक व प्रमुख आदरणीय गुरूवर्य डॉ. विश्वनाथ शिंदे सर लाभले हे मी माझे सद्भाग्य समजते. श्री विश्वनाथ शिंदे सरांनी मार्गदर्शक म्हणून मला जे मार्गदर्शन केले आहे ते माझ्या लेखी खूप उच्च दर्जाचे आहे. सरांनी वेळोवेळी चर्चा करताना मला बारीक तपशीलही समजावून दिले. लघु प्रबंध अधिकाधिक अर्थपूर्ण व नेमका होण्यासाठी त्यांनी महत्त्वाच्या सूचना केल्या. त्या मला अभ्यासात उपयुक्त ठरल्याच पण त्या मला पुढील अभ्यासात आणि आयुष्यात मोलाच्या ठरणाऱ्या आहेत. डॉ. विश्वनाथ शिंदे सरांची मी शतशः ऋणी आहे.

तसेच मराठी विभागातील आदरणीय प्रा. डॉ. कृष्णा किरवले सर, प्रा.डॉ. रवींद्र ठाकूर सर, प्रा.डॉ. रणधीर शिंदे सर आणि प्रा. हिमांशु स्मार्त सर यांचेही वेळोवेळी मोलाचे मार्गदर्शन लाभले आहे.

माझ्या संशोधन कार्याची सातत्याने सहृदयतेने विचारपूस करून सदैव प्रोत्साहन देणारे, अडीअडचणीने पांगुळणाऱ्या मनाला उत्साही ठेवणारे आणि नेहमीच जीवनदायी प्रेरणा देणारे आई-वडील यांच्या ऋणात राहणे मला आवडेल.

तसेच डॉ. अरूण भोसले, डॉ. एम.ए. लोहार, डॉ. एम.पी. पाटील, डॉ. नंदा पारेकर, डॉ. पी.ए. पाटील, प्रा. डॉ. कविता गगरानी, प्रा. अवनिश पाटील, प्रा. एकनाथ पाटील, प्रा. अमर कांबळे, प्रा. कृष्णा पाटील, मारूती तुपेरे, गजानन अपिने, सर्जेराव कांबळे, रामदास नाईकनवरे यांच्याशी वेळोवेळी केलेली चर्चा मला महत्त्वपूर्ण ठरली. तसेच त्यांनी केलेले सहकार्य त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

या संशोधनकार्यासाठी बॅ. खर्डेकर ग्रंथालय, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर मा. ग्रंथपाल तसेच येथील इतर कर्मचारी व मराठी विभागातील श्री. विनय पाटील, श्री. उदय करवडे, श्री. सतीश कुसुंबे व सौ. एम्.व्ही. स्वामी यांचीही मी मनःपूर्वक आभारी आहे.

माझे आजी-आजोबा, मोठी बहिण सौ. सुषमा धबधबे, भाऊजी श्री. अविनाश धबधबे यांचा मुलगा हर्षल धबधबे, माझा लहान भाऊ राहुल कांबळे, काका श्री. सुरेश पाटील, काकू सौ. सुमन पाटील यांनी मला समजून घेऊन दिलेल्या प्रोत्साहनापोटी मी हे काम पूर्ण करू शकले त्याबद्दल मी त्यांची मनःपूर्वक आभारी आहे.

त्याचबरोबर माझ्या मित्र-मैत्रिणी अर्चना पाटील, सुषमा पोवार, दिपाली करके, अरूण क्षीरसागर, सचिन पाटील, शिवाजी जाधव, बळवंत मगदूम, अनिल कांबळे, इंद्रजित वीर, संभाजी शिंदे, सुखदेव एकल, दत्ता घोलप, सुरेश शिखरे, सुप्रिया आवारे, संगिता मोहिते, सीमा पाटील, सौ. स्वाती पाटील, दिपाली पाटील, मीना सावंत, नीता ढावरे, स्मिता ढावरे, ज्योति बर्गे, भारती पवार, भारती गावडे, नागीण सर्वगोड, सुषमा नामे, चंद्रभागा चोखा व शीला देशमुख यांनीही आपली मित्र कर्तव्य पार पाडली हे ही या ठिकाणी नमूद करणे मला महत्त्वाचे वाटते.

तसेच ह्या लघुप्रबंधाचे टंकलेखन बिनचूक, सुबक व वेळेत पूर्ण करून दिल्याबद्दल श्री. विष्णु खाडे यांचीही मी मनःपूर्वक आभारी आहे.

अशा अनेक ज्ञात-अज्ञातांच्या प्रेरणा माझ्या पाठीशी आहेत. या सर्वांचे प्रोत्साहन, आशीर्वाद, सहकार्य यामुळेच हा लघु-प्रबंध पूर्तीचा आनंद, कृतार्थतेचे समाधान देतो.

- श्रीमती कांबळे स्मिता कोंडिबा
